

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/14/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112210927
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gažovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1112210927.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Gažovičovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci navrhovateľky: A.. E. M., R. E. X, Q., zastúpenej: FUTEJ & Partners, s.r.o., Radlinského č. 2, Bratislava, IČO: 35 955 341, proti odporcovi: Slovenská republika - Národná banka Slovenska, so sídlom ul. Imricha Karvaša č. 1, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 25. septembra 2014 č.k. 4C/79/2012-209, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Rozsudkom zo dňa 25. septembra 2014 č.k. 4C 79/2012-209 zamietol súd prvého stupňa návrh; ktorým sa navrhovateľka domáhala zaplatenia náhrady škody vo výške 68.000 eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 19.04.2011 do zaplatenia, podľa zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci; a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Zároveň zamietol návrh navrhovateľky zo dňa 10.01.2014 na podanie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie. Vychádzal zo zistenia, že Úrad pre finančný trh rozhodnutím zo dňa 22.03.2002 schválil SPORITEL'NÉMU DRUŽSTVU STRED BB (ďalej „Družstvo“); ktorého členkou bola i navrhovateľka; Prospekt investície, pričom dňa 28.06.2008 uzavrelo Družstvo s obchodnou spoločnosťou CAPITAL INVEST, o.c.p., a.s. v likvidácii (ďalej „obchodník s cennými papiermi“), Zmluvu o riadení portfólia, ktorou sa obchodník s cennými papiermi zaviazal riadiť portfólio Družstva ako jeho klienta v súlade so schváleným Prospektom investície a jeho dodatkami, čo zahŕňalo hospodárenie s portfóliom klienta, sledovanie a vyhodnocovanie spravovaného portfólia, obstarávanie predaja cenných papierov z portfólia klienta, uschovávanie a správu cenných papierov, optimalizáciu portfólia a poskytovanie konzultácií a finančných analýz, pričom sa zaviazal zabezpečiť mieru zhodnotenia portfólia klienta vo výške 8 % ročne. Mal preukázané, že Národná banka Slovenska rozhodnutím zo dňa 20.08.2008 č. OPK-9750-5/2007, uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu vo výške 9.958,18 eur (300.000,- Sk) za porušenie ust. § 54 ods. 2, § 73 ods. 1 písm. a/, § 74 ods. 1, ods. 7 písm. b/ zákona č. 566/2001 Z.z. a rozhodnutím zo dňa 22.04.2008 č. OPK-2744-5/2007-PLP zmenila jeho povolenie na poskytovanie investičných služieb tak, že mu, okrem iného, povolila poskytovanie investičnej služby podľa ust. § 6 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 5 ods. 1 písm. a/, b/, c/ zákona č. 566/2001 Z.z. a poskytovanie investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb podľa § 6 ods. 1 a 2 v spojení s § 5 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z. v špecifikovanom rozsahu. Zároveň mal preukázané, že obchodník s cennými papiermi na základe výpovede Zmluvy o riadení portfólia zo dňa 30. marca 2010 ukončil činnosť vykonávanú pre Družstvo, v súvislosti s čím Družstvo požiadalo Národnú banku Slovenska, listom zo dňa 15.04.2010, o preskúmanie jeho postupu a výkon dohľadu na mieste dôvodiac, že v dôsledku výpovede zmluvy o riadení portfólia zo strany

obchodníka s cennými papiermi sa dostalo do zložitej situácie a listom zo dňa 23.04.2010 ju požiadalo o vykonanie nápravy v činnosti obchodníka s cennými papiermi, pretože si vo vzťahu k nemu neplnil svoje základné povinnosti, spočívajúce v zabezpečení zhodnotenia finančných prostriedkov zverených mu do správy. Rozhodnutím o predbežnom opatrení zo dňa 12.07.2010 č. ODT-8305/2010 Národná banka Slovenska uložila obchodníkovi s cennými papiermi povinnosť zdržať sa nakladania s majetkom klientov, ktorý mu bol zverený, bez jej písomného súhlasu, keď na základe oznámenia Družstva vzniklo dôvodné podozrenie z možného poškodenia klientov a rozhodnutím zo dňa 21.12.2010 č. ODT-8305-5/2010 mu odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb. Pokiaľ ide o aktualizáciu Prospektu investície, Družstvo požiadalo Národnú banku Slovenska o schválenie dodatku Prospektu investície, ktorý však nespĺňal zákonom stanovené náležitosti a nakoľko tieto neboli doplnené ani dodatočne, rozhodnutím zo dňa 26.08.2010 č. OPK-5664/1-5/2010 Národná banka Slovenska konanie o schválenie dodatku k Prospektu investície zastavila a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011 č. ODT-10890-4/2010; z dôvodu nedodržavania Prospektu investície a nevykonania žiadnych krokov smerujúcich k uvedeniu do súladu s údajmi v Prospekte investícií; zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Mal tiež preukázané, že navrhovateľke Družstvo vystavilo dňa 05.10.2009 vlastnú zmenku na zmenkovú sumu vo výške 104.794,21 eur so splatnosťou dňa 05.05.2010, ktorú mu predložila na vyplatenie, avšak z dôvodu nedostatku likvidných prostriedkov zmenková suma vyplatená nebola, a preto si navrhovateľka túto pohľadávku prihlásila do konkurzu vyhláseného na majetok Družstva ako úpadcu uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15.08.2011 č.k. 1K/28/2011-65, no ani doposiaľ v konkurznom konaní; ktoré stále prebieha; nebola správcom konkurznej podstaty uspokojená. Takto ustálený skutkový stav veci posúdil po právnej stránke podľa ust. § 3 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, v znení účinnom od 01.06.2010 a dospel k záveru, že navrhovateľka v konaní nepreukázala naplnenie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, keď nepreukázala vznik škody, nesprávny úradný postup odporcu ani príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Konštatoval, že Národná banka Slovenska sa v súvislosti s uplatňovaním jej zákonom vymedzenej právomoci pri výkone dohľadu nad plnením povinnosti aktualizácie a dodržiavania schváleného prospektu investícií zo strany Družstva nedopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu, nakoľko Družstvo túto povinnosť malo až od nadobudnutia účinnosti novelizovaného ustanovenia § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, t.j. od 01.06.2010, pričom Národná banka Slovenska; limitovaná článkom 2 ods. 2 Ústavy SR; nedisponovala právomocou vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, avšak; v rozsahu vymedzenom ustanoveniami zákona o cenných papieroch a investičných službách; iba nad zverejnením schváleného prospektu investície pred začatím verejnej ponuky a s účinnosťou od 01.06.2010 nad tým, či Družstvo schválený prospekt investície dodržiava. Poukázal na to, že Družstvo Národnej banke Slovenska až do 15.04.2010; kedy požiadalo o preskúmanie postupu obchodníka s cennými papiermi; nesignalizovalo zhoršenie jeho finančnej situácie ani nedostatky v činnosti obchodníka s cennými papiermi, a preto nedostatky v jeho činnosti; ako i zmeny v údajoch Prospektu investície Družstva; boli zistené až na základe podnetu Družstva, informácii v ňom uvedených a na základe vykonaného dohľadu na mieste u obchodníka s cennými papiermi v období od 20.04.2010 do 06.05.2010. Nestotožnil sa s tvrdeniami navrhovateľky, ktorá Národnej banke Slovenska vytykala prijatie nedostatočných opatrení na nápravu protiprávneho stavu proti obchodníkovi s cennými papiermi, keďže Národná banka Slovenska mohla dohľad vykonávať iba vo vzťahu k Družstvu ako vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt a v rámci výkonu tohto dohľadu nemohla postupovať nad rámec stanovený zákonom. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že Národná banka Slovenska; ako o tom svedčí aj rozhodnutie zo dňa 20.08.2008 č. OPK-9750-5/2007 o uložení pokuty obchodníkovi s cennými papiermi vo výške 9.958,18 eur (300.000,- Sk); činnosť obchodníka s cennými papiermi sledovala, avšak nebolo jej povinnosťou o zistených nedostatkoch informovať Družstvo, ktoré nebolo účastníkom daného konania o uložení pokuty. Zdôraznil, že vzhľadom na záväzkový vzťah medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi bolo predovšetkým povinnosťou Družstva zabezpečiť kontrolu plnenia jeho povinností vyplývajúcich zo zmluvy o riadení portfólia, pričom v tomto smere nemožno opomenúť ani povinnosť samotnej navrhovateľky; ako členky Družstva; aktívne sa zaujímať o výkon jej práv vo vzťahu k Družstvu a zamedziť tak znehodnoteniu, resp. nevykonalosti jej majetkových práv a záujmov. Pokiaľ ide o tvrdený vznik škody, uviedol, že iba Družstvu, s ktorým bola navrhovateľka v právnom vzťahu, vznikla povinnosť vrátiť jej vložené finančné prostriedky; a iba ak by sa navrhovateľka nedomohla úhrady svojej pohľadávky proti Družstvu v konkurznom konaní; ktoré doposiaľ nie je skončené; bolo by zrejmé, že jej škoda skutočne vznikla, prípadne v akej výške. Dospel tiež k záveru, že v danej veci nie je daná príčinná súvislosť medzi konaním Národnej banky Slovenska a tvrdeným vznikom škody a preto v danej

veci neboli naplnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu vzniknutú v dôsledku nesprávneho úradného postupu Národnej banky Slovenska. Zamietnutie návrhu navrhovateľky na podanie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie odôvodnil tým, že navrhovateľka nežiadala o posúdenie platnosti právneho aktu Európskej únie a nie je ani súdom rozhodujúcim v poslednom stupni, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, a preto nemal povinnosť prejudiciálnu otázku formulovanú navrhovateľkou predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie, pričom na takýto postup ani nie je dôvod, nakoľko odpovede na ňou položené otázky nemajú bezprostredný súvis s prebiehajúcim konaním ani význam pre rozhodnutie vo veci samej, keď inštitút verejnej ponuky majetkových hodnôt je regulovaný Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/61/EÚ z 08.06.2011 a inštitút verejnej ponuky cenných papierov Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/71/ES z 04.11.2003, ktoré sú v Slovenskej republike transponované do rôznych právnych predpisov. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnému odporcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko trovy konania priznať nežiadal a ani mu v konaní žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote do zamietajúceho výroku vo veci samej, odvolanie navrhovateľka, domáhajúc sa jeho zmeny a vyhovenia podanému návrhu v celom rozsahu, alternatívne zrušenia rozsudku v napadnutej časti a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dôvodiac, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že v súvislosti s vložením peňažných prostriedkov do Družstva nemohla predpokladať, že dohľad Národnej banky Slovenska nad Prospektom investície je len formálny a preto; vychádzajúc z garancie Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu; sa spoliehala na to, že jej škoda nevznikne. Zdôraznila, že Národná banka Slovenska nepostupovala v súlade s princípmi právneho štátu, ktorých súčasťou je aj princíp právnej istoty, v zmysle ktorého sú orgány verejnej moci povinné postupovať v súlade s ústavou a platnými právnymi predpismi tak, aby bol ich postup zo strany subjektov práva predvídateľný. Nestotožnila sa s argumentáciou odporcu, ktorý poukazoval na to, že vykonával dohľad nad činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa ust. § 135 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z., avšak nie dohľad nad jeho celkovou činnosťou a nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou a porušením zákonných povinností Národnou bankou Slovenska, spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu. Dôvodila, že povinnosťou Národnej banky Slovenska podľa ust. § 137 ods. 2 Zákona o cenných papieroch bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o činnosti dohliadaných subjektov; medzi ktoré patrili aj Družstvo a obchodník s cennými papiermi; a rámci tohto dohľadu bolo jej povinnosťou zisťovať všetky informácie a podklady o dodržiavaní, resp. nedodržiavaní Prospektu investícií, ako aj o iných rizikách, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov, teda aj jej záujmov. Poukázala na to, že Národná banka Slovenska už v roku 2007 pri kontrole Družstva zistila, že z hľadiska rizikovosti portfólia má nedostatočne rozložené portfólio; tvorené zmenkou jediného emitenta - spoločnosti CI HOLDING, a.s., ktorý v tom čase akcionársky vlastnil obchodníka s cennými papiermi; avšak sa uspokojila s tým, že toto portfólio bolo následne rozložené do troch zmeniek, prepojených so spoločnosťou CI HOLDING, a.s., a teda naďalej akceptovala stav, že celé portfólio Družstva bolo rozložené a investované do subjektov prepojených s CI HOLDING, a.s. a obchodníkom s cennými papiermi. Napriek zisteniu, že obchodník s cennými papiermi dlhodobo vo svojej činnosti pre Družstvo; minimálne od roku 2008 do roku 2011; porušoval zákon o cenných papieroch vo viacerých podstatných ohľadoch, nevyužila; okrem uloženia pokuty vo výške 10.000 eur; svoje kompetencie v zmysle Zákona o cenných papieroch a neprijala žiadne následné kontrolné ani iné významnejšie opatrenia, čo napokon vyústilo do nedostupnosti prostriedkov vložených do Družstva v roku 2010 a až rozhodnutím zo dňa 04.03.2011 obchodníkovi s cennými papiermi odňala licenciu na jeho činnosť a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011 č. ODT-10890-4/2010, zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt z dôvodu neaktuálnosti Prospektu investícií, ktorú účelovo ustálila až od mája 2010; hoci údaje zahrnuté do Prospektu boli v skutočnosti neaktuálne dlhodobo spätne k 31.12.2006 a údaje o subjektoch s ktorými je Družstvo majetkovo prepojené boli neaktuálne minimálne od 01.10.2009. Zdôraznila, že prebiehajúce konkurzné konanie, v ktorom prihlásila svoju pohľadávku, jej nebráni podať návrh na náhradu škody proti štátu a nerobí jej návrh predčasným, keď povinnosťou súdu bolo skúmať, či aktuálny stav konkurzného konania objektívne vylučuje možnosť jej uspokojenia, ako veriteľa v konkurznom konaní a ak áno, v akom rozsahu, pričom súd pri tomto

hodnotení nemal vychádzať až z konečného rozvrhového uznesenia konkurzného súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 11. apríla 2012 sp.zn. 29Cdo/4968/2009), ale bol povinný zohľadniť už napr. správy ustanoveného správcu konkurznej podstaty o stave daného konkurzu, keď ani zákon č. 514/2003 Z.z. nevyžaduje predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávnych vzťahov a pripúšťa regresnú náhradu. Napokon namietala, že zo zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že listinné dôkazy vyžiadané prvostupňovým súdom, resp. predložené účastníkmi konania neboli riadne vykonané spôsobom podľa § 129 ods. 1 O.s.p.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, keď prvostupňový súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom spoľahlivého zistenia skutkového a právneho stavu veci, pričom mu z jeho činnosti (na súde prvého stupňa prebiehajúcich konaní v skutkovo a právne analogických veciach) boli známe aj iné dôležité skutočnosti významné pre rozhodnutie vo veci. Poukázal na to, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska a navrhovateľka sa v podanom odvolaní iba účelovo snaží dodatočne navrhovať vykonanie ďalších právne irelevantných dôkazov, ktoré oddiaľujú vydanie rozhodnutí vo veci a vyfabulovať fiktívnu existenciu jeho údajného nesprávneho postupu, a to za stavu, keď nevyužila všetky možnosti na uplatnenie a vymoženie svojho nároku, nepodala žiadny návrh proti členom predstavenstva ani členom kontrolnej komisie Družstva, ktorí boli zodpovední za jeho riadenie, za hospodárenie a nakladanie s jeho majetkom. Zdôraznil, že Národná banka Slovenska, ktorá mohla pri vykonávaní dohľadu nad dohliadanými subjektmi konať iba na základe Ústavy, v medziach, v rozsahu a spôsobom vyplývajúcim zo zákona, postupovala v súlade s Ústavou SR a platnými právnymi predpismi, nebola nečinná, nespôsobila žiadne prietahy a pri svojom postupe voči Družstvu a obchodníkovi s cennými papiermi dodržiavala zákonom stanovené pravidlá, na základe ktorých mohla ukladať sankcie dohliadanému subjektu len za porušenie povinností, ktoré mu boli uložené zákonom. Uviedol, že Národná banka Slovenska kompetenciami, na ktoré poukazuje navrhovateľka, disponovala až od účinnosti novelizovaného ust. § 129 ods. 3 zákona o cenných papieroch, teda až od 1. júna 2010, kedy boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené o povinnosť dodržiavať schválený Prospekt investície, a teda až odvtedy mohla dohliadať na to, či Družstvo schválený Prospekt investície dodržiava, pričom pokiaľ ide o povinnosť aktualizovať Prospekt investície, táto bola Družstvu uložená až novelizovaným ust. § 127 ods. 4 Zákona o cenných papieroch od 1. januára 2009. Národná banka Slovenska mohla teda kontrolovať len to, či si Družstvo plní informačné povinnosti o verejných ponukách majetkových hodnôt, či informácie zverejňované Družstvom obsahujú náležitosti predpísané zákonom a či Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt zverejňuje finančné správy v zmysle pôvodného ust. § 130 Zákona o cenných papieroch, pričom nemohla potvrdzovať správnosť finančných ukazovateľov Družstva. Zdôraznil, že vo vzťahu k Družstvu nebola Národná banka Slovenska nečinná, nakoľko vydala relevantné rozhodnutia, nedopustila sa žiadnych prietahov a postupovala iba v rámci jej oprávnení v súlade s Ústavou SR, Zákonom o cenných papieroch a Zákonom o dohľade nad finančným trhom. V nadväznosti na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp.zn. 29Cdo/4968/2009; na ktorý navrhovateľka v konaní poukázala; uviedol, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že nemožno zmiešavať posúdenie otázky vzniku škody pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci s otázkou zodpovednostných nárokov osôb uvedených v ust. § 3 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní a preto objektívna zodpovednosť štátu; ak existuje iný dlžník; je zodpovednosťou subsidiárnou, a preto najskôr musia byť využité všetky zákonné možnosti veriteľa voči iným dlžníkom a musí byť jednoznačne a nespochybniteľne preukázané naplnenie všetkých predpokladov vzniku tejto zodpovednosti. V tejto súvislosti poukázal na to, že skutočná existencia pohľadávky navrhovateľky a jej výška sa bude zisťovať v rámci incidenčných súdnych konaní a až následne, ak jej pohľadávka proti Družstvu nebude môcť byť uspokojená v rámci konkurzu, môže navrhovateľke vzniknúť škoda. K námietke navrhovateľky, ktorá vytýkala súdu prvého stupňa nesprávny procesný postup pri vykonávaní listinných dôkazov uviedol, že v zápisnici o pojednávaní síce nie je osobitne uvedené, že na pojednávaní boli prečítané určité listiny alebo ich presne označené časti, avšak z nej jasne vyplýva, že prvostupňový súd jednotlivé dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise oboznámil a presne špecifikoval, pričom o skutočnostiach z nich vyplývajúcich mal súd vedomosť aj z iných konaní vedených proti štátu na rovnakom skutkovom a právnom základe; v ktorých majú navrhovatelia rovnakého právneho zástupcu; a teda dokazovanie v tomto smere ani nebolo potrebné vykonať.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu a v medziach dôvodov podaného odvolania, ktorými je viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

V posudzovanej veci vykonal súd prvého stupňa všetko dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľky, ktorým sa domáhala zaplataenia náhrady škody, ako aj na posúdenie opodstatnenosti tvrdení, ktoré uvádzal odporca na svoju obranu (§ 120 ods. 1, 4 O.s.p.), zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správnym skutkovým záverom, a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú navrhovateľke nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska, pričom na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 3 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, v znení účinnom od 01.06.2010 a svoje dôvody, pre ktoré návrhu navrhovateľky nevyhovelo aj dostatočne v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán a dôsledne posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok účastníkov súvisiacich s predmetom konania, a preto odôvodnenie jeho rozhodnutia je presvedčivé. Obsah odvolania navrhovateľky nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska ním uvádzaných tvrdení v podanom odvolaní, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. V odvolacom konaní tiež nevyšlo najavo, že by konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, trpelo takou vadou, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď v danej veci zisťoval základné predpoklady vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú Národnou bankou Slovenska pri výkone dohľadu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého musia byť súčasné splnenie tri podmienky, a to: 1/ existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, 2/ nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup súdu a 3/ príčinná súvislosť medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Z obsahu spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že Úrad pre finančný trh rozhodnutím zo dňa 22.03.2002 schválil Družstvu Prospekt investície. Dňa 28.06.2008 bola medzi Družstvom ako klientom a obchodnou spoločnosťou CAPITAL INVEST, o.c.p., a.s., ako obhospodarovateľom, uzavretá Zmluva o riadení portfólia podľa ust. § 43 zákona č. 566/2001 Z.z., o cenných papieroch a investičných službách, predmetom ktorej bol záväzok obchodníka s cennými papiermi hospodáriť s portfóliom Družstva, pravidelne sledovať a vyhodnocovať spravované portfólio, obstarávať predaj cenných papierov z portfólia, nákup cenných papierov a prvé nadobudnutie cenných papierov od emitenta do portfólia Družstva, v súlade so schválenými prospektami investícií, uschovávať a spravovať cenné papiere nachádzajúce sa v portfóliu Družstva, uskutočňovať optimalizáciu a taktické zmeny v portfóliu Družstva a poskytovať mu konzultácie a finančné analýzy, pričom podľa Prílohy č. 2 k Zmluve sa obchodník s cennými papiermi zaviazal zabezpečiť mieru zhodnotenia portfólia vo výške 8 % ročne. Medzi účastníkmi nebolo sporným, že Národná banka Slovenska; po výpovedi Zmluvy o riadení portfólia zo dňa 30.03.2010 zo strany obchodníka s cennými papiermi; rozhodnutím zo dňa 21.12.2010 č. ODT-8305-5/2010, odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb, rozhodnutím zo dňa 26.08.2010 č. OPK-5664/1-5/2010 zastavila konanie o žiadosti Družstva na schválenie dodatku k Prospektu investície a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011 č. ODT-10890-4/2010; z dôvodu nedodržavania Prospektu investície a nevykonania žiadnych krokov smerujúcich k uvedeniu do súladu s údajmi v Prospekte investícií; zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Navrhovateľke; resp. jej právnej predchodkyni C.. Q. M.; Družstvo vystavilo vlastnú zmenku na zmenkovú sumu vo výške 104.794,21 eur so splatnosťou dňa 05.05.2010, ktorú mu predložila na vyplatenie, avšak z dôvodu nedostatku likvidných prostriedkov zmenková suma vyplatená nebola, a preto si navrhovateľka túto pohľadávku prihlásila do konkurzu vyhláseného na majetok Družstva, ako úpadcu, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15.08.2011 č.k. 1K 28/2011-65, no ani doposiaľ v konkurznom konaní; ktoré stále prebieha; nebola správcom konkurznej podstaty uspokojená.

Hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva navrhovateľky na náhradu škody bolo ustanovenie § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom má povahu objektívnej zodpovednosti, ktorej sa nemožno zbaviť a ktorá je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok, ktorými je nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

Prvotnou podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je existencia nesprávneho úradného postupu, za ktorý sa podľa ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieskumy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Môže však ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti, pričom správnosť úradného postupu je nutné posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, ktorý mal podľa navrhovateľky spočívať v tom, že oneskorene zistila neaktuálnosť Prospektu investície Družstva a neprijala dostatočné opatrenia a sankcie, ktoré by zabránili nevyhnutnosti pohľadávky navrhovateľky voči Družstvu spôsobenej dlhodobým porušovaním Zákona o cenných papieroch zo strany obchodníka s cennými papiermi pri plnení Zmluvy o riadení portfólia uzavretej medzi ním a Družstvom, nemožno považovať za nesprávny úradný postup, ktorý by zakladal zodpovednosť odporcu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že Národná banka Slovenska bola pri výkone dohľadu limitovaná Článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ ide o tvrdený nesprávny úradný postup spočívajúci v porušení povinností Národnej banky Slovenska dohliadať na aktualizáciu Prospektu investícií, tento v konaní preukázaný nebol, nakoľko povinnosť aktualizovať Prospekt investície bola Družstvu uložená až na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch v spojení s ust. § 125c ods. 1. zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch s účinnosťou od 1. januára 2009 a preto, keď Národná banka Slovenska nemohla mať povinnosť kontrolovať plnenie povinnosti, ktorú Družstvu zákon neukladal, je z povahy veci vylúčené, že by sa v tejto súvislosti dopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu.

Rovnako je vylúčený nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad plnením povinnosti Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt dodržiavať schválený Prospekt investície, keď táto povinnosť bola Družstvu uložená až od 1. júna 2010 novelou ustanovenia § 129 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch, vykonanou zákonom č. 129/2010 Z.z.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď sa nestotožnil s argumentáciou navrhovateľky, ktorá poukazovala na povinnosti Národnej banky Slovenska v oblasti skúmania rizikovosti portfólia Družstva, nakoľko zákon č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt v tomto smere žiadne povinnosti, a preto ani Národnej banke Slovenska z neho nevyplývala povinnosť, ktorú by mohla porušiť a dopustiť sa tak tvrdeného nesprávneho úradného postupu. V tejto súvislosti možno poukázať i na skutočnosť, že z obsahu Zmluvy uzavretej medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi vyplýva, že jej podstatou bol výkon finančných operácií za účelom obhospodarovania cenných papierov a iných finančných nástrojov a iných operácií súvisiacich s riadením portfólia Družstva, čo v praxi znamenalo, že obchodník s cennými papiermi obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva, čiže riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré bolo iniciátorom celého obchodu a dávalo pokyny na nákup, či predaj toho ktorého finančného nástroja (článok III bod 1 písm. c/ Zmluvy v spojení s § 5 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch), teda išlo o služby, na ktoré Družstvo - ako klient - využívalo obchodníka s cennými papiermi na vlastné riziko s vedomím, že ziskovosť uvedených operácií nie je zaručená. Za daných okolností zodpovednosť štátu nemôže

nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči navrhovateľke.

V súvislosti s opatreniami Národnej banky Slovenska na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka s cennými papiermi pri činnosti pre Družstvo súd prvého stupňa správne poukázal na opatrenia Národnej banky Slovenska smerujúce k obchodníkovi s cennými papiermi, ktorému rozhodnutím zo dňa 08.01.2008 č. OPK - 9750/3/2007, uložila pokutu vo výške 16.596,96 eur (500.000,- Sk), po zrušení a vrátení vecí na ďalšie konanie Bankovou radou Národnej banky Slovenska, opätovne rozhodnutím zo dňa 20. augusta 2008 č. OPK-9750-5/2007, pokutu vo výške 9.958,18 eur (300.000,- Sk) a následne mu rozhodnutím zo dňa 21. decembra 2010 č. ODT-8305-5/2010, odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb a dospel k správne mu záveru, že ani v tejto súvislosti sa Národná banka Slovenska nedopustila nesprávneho úradného postupu.

Opätovne je potrebné zdôrazniť, že postup Národnej banky Slovenska bol v súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a postup Národnej banky Slovenska; v medziach Ústavy SR a platných a účinných všeobecne záväzných právnych predpisov; nemožno považovať za nesprávny iba z dôvodu, že sa nezhoduje so subjektívnymi predstavami navrhovateľky o rozsahu činnosti Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu.

Odvolačný súd sa preto v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa, že Národná banka Slovenska pri výkone verejnej moci postupovala v rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa žiadneho pochybenia a nepostupovala ani spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd, teda jej postup nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup v zmysle ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z.z.

Škoda, ako kategória občianskeho práva, sa chápe ako ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch, t. j. všeobecným ekvivalentom a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, teda predovšetkým poskytnutím peňažných prostriedkov. Skutočnou škodou sa rozumie ujma spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného oproti stavu pred škodovou udalosťou, pričom v konaní pred súdom povinnosť tvrdenia i dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti vznik škody tvrdiť, avšak aj riadne preukázať, zaťažuje poškodeného.

Súd prvého stupňa dospel k správne mu právnemu záveru, že nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávne m úradne m postupom, ktorá mala poškodenej vzniknúť v dôsledku nevyhoviteľnosti pohľadávky proti subjektu, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, môže byť v občianskom súdom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak poškodená - navrhovateľka nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v konkurznom konaní. Správne preto prvostupňový súd konštatoval, že nakoľko navrhovateľka svoju pohľadávku; ktorá je predmetom tohto sporu; uplatnila v konkurze vyhlásenému na majetok Družstva uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15.08.2011 č.k. 1K/28/2011-65, ktoré konkurzné konanie stále prebieha, škoda jej ešte nevznikla, a návrh bol preto podaný predčasne, keď nárok na náhradu škody proti štátu by mohla navrhovateľka úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázala, že sa uspokojenia jej pohľadávky domáhala v konkurznom konaní bezúspešne. Z uvedeného vyplýva, že nemožno považovať za naplnený ani ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, ktorým je existencia samotnej škody (analogicky rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2006 sp.zn. 4Cdo/199/2005, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 4Cz/110/84, publikované pod č. 4/87 vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je stále použiteľné).

Príčinná súvislosť je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty, ktorý vyžaduje, aby protiprávne konanie (nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede, teda, aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody, vrátane jej rozsahu, následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol a podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, je príčinná súvislosť daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu.

Súd prvého stupňa dospel k správneému záveru, že navrhovateľka v konaní nepreukázala príčinnú súvislosť medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska a vznikom škody, keď v konaní nebolo preukázané, že v prípade, ak by Národná banka Slovenska; hoci v rozpore so svojimi kompetenciami; pristúpila už skôr k odňatiu povolenia obchodníkovi s cennými papiermi na poskytovanie investičných služieb, prípadne k zákazu predaja majetkových hodnôt Družstva, bola by navrhovateľke zo strany Družstva uplatnená pohľadávka uhradená.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom, odvolací súd ju považuje za nedôvodnú a účelovú, keď z obsahu zápisnice o pojednávaní konanom dňa 27.03.2014 pred prvostupňovým súdom vyplýva, že účastníci boli riadne oboznámení s obsahom listinných dôkazov, a to nielen založených v spise, ale aj ostatných dôkazov, nachádzajúcich sa v spisoch Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 4C/176/2011.

Súdu prvého stupňa teda nemožno vytýkať žiadne procesné pochybenie ani pochybenie pri skutkovom a právnom posúdení otázky vzniku nároku navrhovateľky na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, pričom navrhovateľka neuviedla ani vo svojom odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom a súd prvého stupňa sa v rámci predmetného konania vypořiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami uvádzanými v podanom návrhu a po dôkladnej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou, pričom svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodnil, a preto ani v tomto smere námietky navrhovateľky nemožno považovať za opodstatnené.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti; t.j. vo výroku vo veci samej a súvisiacom výroku o náhrade trov konania; ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko nepodal návrh v odvolacom konaní na rozhodnutie o povinnosti nahradiť mu trovy odvolacieho konania podľa § 151 ods. 1 vety prvej O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.